

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Praxis parandæ concionis. cap. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

sancti Patris, ut rei pondus addatur. Neque in singulis concionibus id fieri necesse est, nam aliquando, ipsa concio ex argumento habet aliqua his similia, quæ proposuimus, & tunc ab alijs nouis multiplicandis erit superferendum. Si verò aliqua admonitio haberet plura capita poterit vna pars in aliam concionem referuari.

Praxis paranda Concionis. Cap. XIII.

Quarto loco dicenda sunt aliqua, quæ industriam Oratoris Christiani requirunt circa praxim, quam tenere debet in ipsa concione tum paranda tum habenda, P. Franciscus Borgia tertius Societatis nostræ Præpositus Generalis vir eximie sanctitatis & prudentiæ, breuem instructionem pro concionatoribus reliquit, ex qua in hunc locum aliqua nos obseruatione digna retulimus. Quoniam igitur omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est descendens à Patre luminum, initium parandæ Concionis sumendum erit à fonte, per humilitatem ac sui notitiam, adhibendo examen aliquod conscientiæ, quia peccata solent intelligentiam impedire. Faciet ergo quod Ecclesiasticus monet. Pro delictis suis deprecabitur & fiet ei quod sequitur: Spiritu intelligentiæ replebit eum Dominus, & ipse tanquam imbres emittere eloquia sapientiæ suæ.

Hic. c. 15. Certa est Dei promissio. Si separaueris præciosum à vili, quasi os meum eris. Addet his orationem ad postulandam opem diuinam in re tanti momenti, quanti est frugiferam ac salutarem concionem parare. Non fidat suo ingenio nam Deus superbis resistit. Et Christus dixit, Confiteor tibi Pater quia reuelasti ea paruulis. Extat oratio D. Thomæ Aquinatis quam habere ante studia solebat, & hic maior vrget occasio & difficultas. Posset cum humilitate suam infirmitatem in re tam difficili confiteri. Quis ego sum vt possim librum signatum aperire? Nunquid ponunt vinum nouum in vtres veteres, qualis ego sum, & quis ego sum, vt ascendam in montem excelsum, vt euangelizem, vt exaltem vocem meam? Cum psalmista oret. Deus non est sermo in lingua mea, ideo illumina vultum tuum super seruum tuum, & saluum fac filium ancillæ tuæ. Apostoli orationi, & ministerio verbi instantes erant: & certe cum se præparaturus est, debet maxime instare vt audiat à Deo, aperi os tuum & implebo illud. Posset Hymnum Spiritus sancti recitare ad eius honorem, & æterno Patri nomine filij

A Deo principium sumendum.

Ecc. c. 39.

Hic. c. 15.

Matt. 11.

filijs sui supplicare commemorans, filium ipsum nobis promittere. Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis, & iterum quanto magis Pater vester dabit spiritum bonum petentibus se. *Io. 16.*

Secundo, Si est explicaturus Euangelium, legat attente ipsam & notet diligenter sensum Historicum, advertat sententias, & modos dicendi & verba omnia, nam singule voces a Spiritu sancto sunt. Si est concionaturus super aliquo themate, primo consideret sit ne accommodatum solennitati eius diei, & auditoribus, & quid continet, Eodem modo de materia si quam est tractaturus num conveniat loco, & auditoribus, vt intelligat statum sue questionis id est id quod tractaturus est, num genus auditorum postulet tractari in genere via purgatiua, an illuminatiua, seu perfecta. Nam cum eadem res multis modis tractari possit, error est suas quasdam quamuis pias, & acutas meditationes, reconditas, qua apud doctam concionem Religiosorum aptissime proferrentur, ad populum rudem afferre qui non perficiendus est statim, sed vitijs grauibus purgandus est primum. Itaque primo loco diligentissime laboret in materiae delectu, ex hoc enim nascitur qualitas futurae concionis, vt cum fructu fiat, vt facile vel cum difficultate pareatur. Seligat materiam qua non sit infructuosa, non humilis omnino, non a communi sensu remota, non sterilis, & affectuum expers, sed sit digna cognitu, moralis popularis copiosa, affectuum capax.

Consideret Euangelium, vel materia.

Videat apud quos dicendum sit.

Tertio, Deinde conferat se ad commentarios magis laudatos, qui de illo Euangelio loquuntur, vel authores qui thema, vel argumentum sibi ad dicendum propositum tractant. Adde si quos habet communes locos, siue sua industria, siue aliena collectos, consulat praecipue Sanctos Patres, videat indices bibliorum, scripturarum concordantias, si quid minus intelligit doctos viros si suppetunt audiat quid ea de re dici possit. Noui ego eximium, & vtilem concionatorem, qui multos annos salubriter est concionatus. Hic aliquando proponebat questionem, aut communem locum inter aliquos ex nostris patribus, ut quisque diceret quid in ea re sibi occurreret & ex his commode ad concionem multa vtilia colligebat. Neque vero omnia qua inuenerit etiam apud Sanctos Patres sibi esse dicenda existimet. Non pauca enim eo tempore quo sacri Doctores scripserunt, necessario dicenda erant, qua hac tempestate vtile non esset afferre.

Legat commentarios.

Quarto,

Colligat &
scribat, quæ
inuenerit.

studium
amplius
faciat

hinc ita
-mab 200
-22 210

Quam sit ne-
cessaria me-
ditatio rerû.

Thren. 1.

Primum sibi
prædicet Ora-
tor.

Quarto, dum se parat, scribat, & coaceruet sylvam rerum, quamuis sine ordine, prout ei inter studendum obijciuntur, & quæ cogitando sedens aut deambulans ipse inuenerit, præsertim colligat quicquid ex patrum Sanctorum lectione poterit, nam hæc habent plus momenti, & grauitatis, & spiritus. Estque desiderandum, ut sit ita ex patribus concinnata concio, ut possit dici non estis vos qui loquimini. Non id dico ut aceruum autoritatum accumulet, quas recitet ut aliqui faciunt ad ostentationem, potius doctrinæ, vel memoriæ suæ, quam ad auditorum profectum, sed ut ea quæ dicit fere sint ex Sanctorum Patrum doctrina potius deprompta. quam ex ipsiusmet ingenio nata quamuis ut alibi monuimus necesse non sit latino Sermone omnes Patrum sententias recitare.

Rerum Meditatio. Cap. XIV.

Quinto post paratam diligenti studio hanc rerum sylvam, superest altera non minoris momenti industria, quam ea sit quæ in studio & lectione posita est. Ea vero est collocanda in meditatione eiusdem Euangelij, & earum rerum de quibus habendus est sermo. Quæ in re concionatori est imitandus Elias qui serue lignorum parata, & hostia superposita ad sacrificium peragendum, se se ad orationem conuertit, & Deum exorandum ut ignem de Cælo mitteret. Curandum est inquam ut in meditatione exardescat ignis, & primum omnium ipsummet Concionatorem inflammet, ut possit cum Hierem. dicere: misit ignem in ossibus meis & erudiuit me. Sciat sine hoc igne cibos, quos est propositurus fore crudos, & inspidos, nec facile conuertendos in alimentum eorum qui audient.

Magnum interuallum esse dicebat in quadam Epistola B. Pater Xauerius inter vibrantem animi viribus meditata, & seigniter ex memoria conquisita promentem. Et quoniam hæc solertia ad nostrum negotium plurimum valet, aliquanto planius explicabo. Arbitror enim non minus curæ in hoc quam in ipso studio poni debere.

Prodest hæc meditatio, Primum ipsi Concionatori, ut sibi prius prædicet quam alijs. Solebat Alexander Macedo prælium cum hoste initurus, prius animum acuere, & ad arma inflammare lectione aliquorum versuum, in quibus bellum describeretur. Planè Concionator ita hoc ministerium exerceat debet, ut maximo, ac primo loco existimet sibi applicanda, deinde